
Antero Olakivi & Miira Niska

JUFO-luokitusten kaksoisstandardit ja suomen tulevaisuus tieteidenvälisen keskustelun kielenä

Julkaisufoorumi (JUFO) on vuonna 2010 perustettu tieteellisen julkaisutoiminnan suomalainen luokittelujärjestelmä. JUFO on syntynyt tarpeesta arvioida tutkimusorganisaatioiden julkaisutoimintaa määrän lisäksi laadullisesti ja tieteenalojen erot huomioiden (Julkaisufoorumi 2022). JUFO-järjestelmän toteutuksesta vastaa Tieteellisten seurain valtuuskunta (TSV).

Viime vuoden aikana JUFO:n asiantuntijapaneelit arvioivat uudelleen korkeimmille tasoluokituksille (2–3) sijoittuvat julkaisukanavat. Arvioinnin tueksi TSV pyysi tiedeyhteisöltä perusteltuja ehdotuksia luokitusten muutoksille. Ehdotimme *Työelämän tutkimukselle* luokitusason nostoa mielestämme perustelluista syistä. Lehden vertaisarviointikäytännöt ovat huippuluokkaa, ja lukija- ja sitaattimäärät kestävät kevyesti vertailun mihin tahansa kotimaiseen julkaisukanavaan sosiaali-, media- ja viestintätieteiden alalla. *Työelämän tutkimuksen* luokitus säilyi kuitenkin tasolla 1.

TSV ei perustele julkisesti yksittäisiä päätöksiään, mutta saamiemme tietojen mukaan *Työelämän tutkimuksen* kohtaloksi koitui monitieteisyys yhdistettynä siihen, että lehti julkaisee artikkeleita suomeksi ja ruotsiksi. Korkeammalle tasolle 2 vaikuttavat JUFO-järjestelmässä kelpaavan lähinnä tieteenalakohtaiset kansalliskieliset kanavat tai vaihtoehtoisesti monitieteiset kansalliskieliset kanavat, mikäli ne julkaisevat runsaasti aihepiireistä ja teoriaperinteistä, joille omistettuja tieteenalakohtaisia kansalliskielisiä kanavia ei ole. Usein monitieteiselle suomen- ja ruotsinkieliselle julkaisulle näyttää jäävän käteen tyhjä arpa sen arviointikäytännöistä ja tieteellisestä relevanssista riippumatta.

Sitä vastoin JUFO nosti tämänkertaisella arviointikierroksella lukuisten englanninkielisten monitieteisten julkaisusarjojen tasoluokitusta. Muiden muassa korostetun monitieteisen *Human Studies – A Journal for Philosophy and the Social Sciences* sekä yhteiskunta-analyysia tieteenalasta riippumatta julkaisevan *Theory and Society*-tiedelehden tasoa paneelit nostivat (Julkaisufoorumi 2023). On mahdollista, että sisäisissä keskusteluissaan JUFO on kohdistanut näihin ja vastaaviin julkaisukanaaviin kritiikkiä niiden monitieteisyyden johdosta. Toinen, vähintään yhtä harmillinen mahdollisuus on, että JUFO arvioi englanninkielisiä monitieteisiä julkaisukanavia eri kriteereillä kuin suomen- ja ruotsinkielisiä. Mikäli tämä on TSV:n tiedepoliittinen linjaus, se vaikuttaa luonnollisesti kielteisesti kansalliskielillä käytävään monitieteiseen ja tieteidenväliseen keskusteluun.

JUFO-luokitus on väline, joka ohjaa paitsi yliopistojen rahoitusta myös itse julkaisutoimintaa. Yhtäältä valtio jakaa julkaisujen perusteella yhteensä 14 prosenttia yliopistojen perusrahoituksesta. Toisaalta julkaisufoorumin julkilausuttunakin tavoitteena on ”kannustaa suomalaisia tutkijoita julkaisemaan tutkimustuloksensa korkeatasoisilla kotimaisilla ja ulkomaisilla foorumeilla” (Julkaisufoorumi 2022). Kannustusvaikutus toteutuu, koska me tutkijat tiedämme, että meitä voidaan eri tilanteissa arvioida sen perusteella, miten TSV luokittelee julkaisujamme. Esimerkiksi artikkeliväitöskirjojen arvostelussa saatetaan käyttää JUFO-luokituksia. Myös akateemisten tehtävien täytössä voidaan – tilanteesta ja henkilöistä riippuen – käyttää JUFO-luokitusta hakijoiden arvioinnin välineenä. Pelkkä mahdollisuus JUFO-luokituksen käyttöön riittää tekemään luokituksesta tutkijoiden työtä ohjaavan välineen.

TSV:n mukaan JUFO-luokitus ei ”sovellu yksittäisen tutkijan ansioiden arviointiin” (Julkaisufoorumi 2022). Tästä huolimatta luokitusta sovelletaan yksittäisten tutkijoiden ansioiden arviointiin. Itse asiassa on vaikea keksiä mitään muuta mekanismia, jonka välityksellä luokitus edes voisi ”kannustaa suomalaisia tutkijoita julkaisemaan tutkimustuloksensa” (Julkaisufoorumi 2022) tavoitelluiksi katsotuilla foorumeilla. Tutkijat eivät pohdi omien julkaisujensa JUFO-luokituksia siksi, että he ovat huolestuneita heitä enimmäkseen väliaikaisesti työllistävien yliopistojen rahoituksesta, vaan koska he ovat huolestuneita omasta urastaan ja elinkeinostaan.

Erytisesti prekaarissa asemassa olevat tutkijat joutuvat nykyään pohtimaan, kannattaako tutkimusjulkaisuja ylipäänsä kirjoittaa suomeksi ja ruotsiksi. Nyt TSV

tuntuu linjaavan, että kansallisilla kielillä julkaiseminen kannattaa kyllä, kunhan julkaisua ei suunnata yhtä aikaa useiden tieteenalojen yleisöille.

Monitieteisessä julkaisussa kielen ja käsitteiden on oltava ymmärrettäviä ja merkityksellisiä useiden tieteenalojen edustajille. Tämä haastaa tutkijoita kiinnittämään erityislaatuista huomiota esimerkiksi englanninkielisten termien käännöksiin ja kotimaisiin vastineisiin. Samalla monitieteinen julkaisukanava mahdollistaa kotimaisen tiedesanaston tehokkaan välittämisen ja ylläpitämisen yli tieteenalarajojen. Tätä huolellista työtä *Työelämän tutkimuksen* kirjoittajat, arvioijat ja toimituskunta jatkavat tulevaisuudessakin – TSV:n linjauksista riippumatta.

Heli Ansio, Susanna Visuri, Henriikka Kannisto, Vuokko Puro ja Pia Houni tarkastelevat artikkelissaan esittävien taiteiden turvallisuuskulttuuria. Kyselyaineiston avovastauksia analysoimalla kirjoittajat selvittävät, miksi työturvallisuudesta joskus tingitään. Avovastausten perusteella työturvallisuudesta tingitään paitsi taiteellisista syistä myös tuotannollisten ja taloudellisten syiden vuoksi.

Heta Rintala, Liisa Postareff ja Essi Ryymin jäsentävät artikkelissaan jatkuvaan oppimiseen sitoutumista työssä ja kuvaavat sitä edistäviä tekijöitä. Tutkimus pohjautuu sosiaali- ja palvelualojen työntekijöiden haastatteluihin. Tutkimuksen mukaan keskeiset tavat edistää jatkuvaa oppimista liittyvät oppimiseen motivointiin, positiivisten tunteiden ja onnistumisten edistämiseen, johtamiseen ja organisointiin sekä yksilön oman itseohjautuvuuden ja aktiivisuuden vahvistamiseen.

Sirpa Manninen, Samuli Koponen, Timo Sinervo, Antti-Jussi Kouvo ja Sanna Laulainen tarkastelevat kyselyaineiston avulla, millaiset asiat ovat yhteydessä työpaikkaostrakismin ilmenemiseen sairaalaorganisaatiossa. Työpaikkaostrakismia, eli työpaikan sosiaalisesta vuorovaikutuksesta ulossulkemista, on tutkittu maailmalla paljon, mutta suomalaisissa organisaatiotutkimuksissa aihe on tuore.

Katja Sirvio, Tuulikki Ukkonen-Mikkola, Jonna Kangas, Hanna Hjelt ja Elina Fonsén tarkastelevat monimenetelmäisessä tutkimuksessaan ammatinvaihtoon johtaneita syitä varhaiskasvatuksessa ja osoittavat, että varhaiskasvatuksen opettajien ammatinvaihtoon liittyvät laajemminkin työelämässä tunnistetut kiihtymiseen ja prekarisaatioon liittyvät tekijät.

Tiina Tuononen, Annariitta Kottonen, Johanna Lammintakanen, Liisa Suominen ja Sami Heistaro kuvaavat tutkimuksessaan Suomen Lääkäriliiton järjestämän Eri-

koislääkärien johtamiskoulutuksen vuosina 2010–2019 käyneiden erikoislääkäreiden kokemuksia koulutuksesta ja uramuutoksista. Havaintojen perusteella tärkeimpänä koulutuksen antina olivat lisääntynyt johtamisen ja hallinnon sisältöosaaminen, johtajuuden ymmärtäminen sekä vertaistuki ja verkostoituminen.

Kirjallisuus

Julkaisufoorumi (2022) Julkaisufoorumi. <https://julkaisufoorumi.fi/fi/julkaisufoorumi-0> (luettu 3.4.2023)

Julkaisufoorumi (2023) Tasojen 2 ja 3 uudelleenarviointi on valmistunut. <https://julkaisufoorumi.fi/fi/ajankohtaista/tasojen-2-ja-3-uudelleenarviointi-valmistunut> (luettu 3.4.2023)